

ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ТА ЇХ ВПЛИВ НА МОТИВАЦІЮ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ

У дослідженні здійснено комплексний теоретико-емпіричний аналіз проблеми впливу технологій дистанційного навчання на мотивацію здобувачів освіти. Реалізація поставленої мети та виконання завдань дослідження дали змогу отримати низку науково обґрунтованих висновків.

У ході теоретичного аналізу встановлено, що мотивація навчальної діяльності є багатовимірним психологічним утворенням, яке інтегрує потребнісно-ціннісні, когнітивні, емоційні та вольові компоненти і виступає системоутворювальним чинником ефективності навчання. Доведено, що домінування внутрішньої, навчально-пізнавальної та професійної мотивації забезпечує стійку навчальну активність, глибоке засвоєння знань і розвиток навчальної автономії здобувачів освіти [1].

З'ясовано, що дистанційне навчання є специфічною формою організації освітнього процесу, яка трансформує традиційні механізми мотиваційної регуляції. Еволюція дистанційних технологій зумовила зростання ролі цифрових платформ, інтерактивних засобів та асинхронних форм взаємодії, що, з одного боку, розширює можливості індивідуалізації навчання, а з іншого – підвищує вимоги до саморегуляції та внутрішньої мотивації студентів [2].

Теоретичний аналіз і узагальнення наукових джерел засвідчили, що дистанційні технології мають значний мотиваційний потенціал, який реалізується за умови їх психологічно та педагогічно доцільного використання. Водночас встановлено наявність мотиваційних бар'єрів і труднощів дистанційного навчання, пов'язаних з організаційними, комунікативними, технологічними та особистісними чинниками, що можуть негативно впливати на рівень навчальної мотивації [3].

На основі проведеного емпіричного дослідження впливу технологій дистанційного навчання на мотивацію здобувачів вищої освіти було сформульовано низку науково обґрунтованих висновків, що дозволяють оцінити ефективність дистанційного навчання та окреслити шляхи підвищення мотиваційного потенціалу студентів.

На основі проведеного емпіричного дослідження було встановлено, що ставлення до технологій дистанційного навчання є ключовим фактором, що впливає на навчальну мотивацію студентів. Позитивне ставлення стимулює активність, а негативне знижує мотиваційний потенціал.

Навчально-пізнавальні та професійні мотиви є провідними у формуванні мотиваційного профілю студентів в умовах дистанційного навчання, що свідчить про їхню орієнтацію на саморозвиток та професійний успіх.

Інтерактивні та адаптовані до потреб студентів технології підвищують ефективність навчання, стимулюють комунікативні та творчі мотиви, а також сприяють соціальній взаємодії у дистанційному середовищі.

Виконаний кореляційний аналіз за Пірсоном підтвердив статистично значущий зв'язок між ставленням до технологій та рівнем мотивації студентів. Позитивне ставлення (технофілія, технорационалізм) підвищує мотиваційний потенціал, особливо у навчально-пізнавальних, професійних та комунікативних сферах. Негативне ставлення (технофобія, технопесимізм) знижує рівень мотивації, особливо у пізнавальній та професійній сферах.

Результати дослідження підтверджують, що ефективність дистанційного навчання значною мірою залежить від рівня сформованості навчальної мотивації та ставлення здобувачів освіти до технологій.

На основі узагальнення теоретичних положень і результатів емпіричного дослідження розроблено практичні рекомендації та дистанційну тренінгову програму, спрямовані на підвищення мотиваційного потенціалу дистанційного навчання. Запропоновані заходи орієнтовані на розвиток внутрішньої мотивації, навчальної автономії, саморегуляції та позитивного ставлення до використання освітніх технологій.

Розроблені рекомендації включають тренінги з розвитку цифрових компетентностей, інтерактивні завдання, групові проекти та психологічну підтримку студентів. Запропонована дистанційна тренінгова програма спрямована на стимулювання навчально-пізнавальної, професійної, комунікативної та творчої мотивації, формування позитивного ставлення до технологій та підвищення ефективності дистанційного навчання.

Впровадження комплексних тренінгових програм та практичних рекомендацій дозволяє підвищити рівень мотивації студентів, формувати позитивне ставлення до технологій та ефективно використовувати цифрові ресурси для досягнення академічних і професійних цілей.

Результати проведеного дослідження вказують на значний вплив технологій дистанційного навчання на навчальну мотивацію студентів та підкреслюють роль психологічного ставлення до цифрових інструментів. Разом із тим, отримані дані відкривають нові перспективи для подальших наукових досліджень у цій сфері.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кузьмін В. В., Хміль О., Воронюк І. Технології мозкового штурму як інструмент для підвищення мотивації до навчання здобувачів вищої освіти.

Наук. вісник Вінницької академії безперервної освіти. Сер. Педагогіка. Психологія. 2023. Вип. 4. С. 64–69. DOI: <https://doi.org/10.32782/academ-ped.psyh-2023-4.11>.

2. Кузьмін В. В. Соціально-психологічні аспекти управління кар'єрними стратегіями персоналу та його мотивацією в умовах війни. *Габітус* : наук. журн. / Причорноморський наук.-дослід. ін-т економіки та інновацій. Одеса, 2024. Вип. 63. С. 184-190. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2024.63.32>.

3. Psychological and Social-Communication Aspects of HR Management Career in Wartime, Including Stress, Motivation, Will and Efficiency of Working Conditions / Kononenko O. et al. *Revista de Cercetare si Interventie Sociala*. 2024. Vol. 84. P. 206-22. DOI: <https://doi.org/10.33788/rcis.84.14>.